

Рецензія

на дисертацію Герасимчука А.В. «Психологічні особливості професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу», представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія»

Актуальність питань, які висвітлені у дисертаційній роботі А.В. Герасимчука, пов'язані із тенденцією зростаючого інтересу до професії менеджера з маркетингу. Дослідження психологічних особливостей професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу акцентують увагу на таких аспектах, як розвиток професійної ідентичності, формування мотивації, адаптація до стресових ситуацій та комунікативні компетенції. Адже сьогодні маркетологи працюють не лише у сфері маркетингової діяльності, менеджменту, але й у соціальних, медичних закладах, промислових підприємствах, у ІТ-компаніях, державних та приватних центрах. Визначені автором специфічні психологічні характеристики майбутніх менеджерів з маркетингу впливають на їхнє професійне становлення, зокрема мотивації, комунікативних здібностей, креативності та стресостійкості, тобто це цілий спектр проблем, пов'язаних із специфікою управлінської діяльності у сфері маркетингу, стосунками в колективі, від ефективності діяльності якого залежить успіх усієї справи, психічне чи психологічне здоров'я конкретної людини.

Нові факти, отримані здобувачем. У самій назві дисертаційної праці А. Герасимчука відображені дві її домінанти: предмет дослідження – психологічні умови, чинники та механізми професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу та формування особистісно-професійних якостей, що забезпечують ефективну реалізацію управлінських функцій у маркетинговій сфері. Гіпотеза дослідження, яка полягає в припущенні, що професійне становлення майбутніх менеджерів з маркетингу буде більш ефективним за умови цілеспрямованого психологічного супроводу, який базується на урахуванні специфічних чинників, умов та механізмів розвитку особистісно-професійних якостей, сприятиме формуванню комунікативних, організаторських, емпатійних, мотиваційних та ціннісних характеристик, необхідних для реалізації управлінської діяльності у сфері маркетингу та мета дослідження - теоретичне обґрунтування та емпірична перевірка моделі психологічного супроводу професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу, спрямовані на розвиток ключових професійно значущих якостей майбутнього фахівця.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих в дисертаційному дослідженні. При першому

знайомстві із дисертацією може видатись, що в центрі уваги дисертанта знаходиться активно досліджуване явище - професійно-особистісне становлення фахівця, якому присвячена не одна дисертація, монографія та збірники наукових праць. Однак уже перші акорди представленої у дисертації поліфонії наукових ідей переводять поверхнєве ілюзорне сприйняття теми у складну для осягнення тему професійного становлення фахівця.

Динамічний розвиток сучасного ринку праці, глобалізаційні процеси та цифрова трансформація економіки зумовлюють зростання вимог до професійної підготовки менеджерів з маркетингу. Ця сфера діяльності вимагає від фахівців не лише глибоких теоретичних знань і професійних навичок, а й високого рівня розвитку когнітивних, комунікативних та емоційно-вольових якостей, які забезпечують їхню адаптивність, ефективну міжособистісну взаємодію, стресостійкість і здатність до творчого неординарного мислення.

Через спеціалізацію людської діяльності актуальною постає проблема, якій присвячена рецензована дисертація: феномен професійного становлення особистості в контексті специфіки управлінської діяльності у сфері маркетингу; психологічні чинники, умови та механізми, що впливають на процес професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу, зокрема в аспекті розвитку особистісно-професійних якостей; критерії і показники оцінювання рівня сформованості особистісних і професійних якостей, що забезпечують ефективне виконання управлінських функцій у сфері маркетингу. Особливий інтерес викликають теоретичні і методологічні принципи вивчення професійних характеристик майбутніх фахівців у сфері маркетингу, психолінгвістична специфіка і поняттєвий зміст такого явища, як професійно-мовленнєва діяльність майбутнього менеджера. Дана ідея знайшла теоретичне обґрунтування у дисертації А. Герасимчука і низці його статей, що наведені в авторефераті.

На думку автора, профіль сучасного менеджера має багатогранний характер та виражається в умінні адаптуватися до змінюваних умов роботи, а психологічні характеристики, що супроводжують професійне становлення майбутніх менеджерів, мають значний вплив на ефективність управлінської діяльності. Психологічні аспекти управління охоплюють мотиваційні, когнітивні, емоційні, комунікативні та поведінкові фактори, які формують стиль керівництва, рівень залученості персоналу та корпоративний клімат.

Аналізуючи основні складові професіограми менеджера з маркетингу, А. Герасимчук виділив низку аспектів, які відіграють вирішальну роль у професійному становленні фахівця.

У процесі визначення ключових компетенцій та професійних якостей менеджера з маркетингу автор зауважує, що важливо застосувати метод, який дозволяє отримати об'єктивні узагальнені оцінки експертів та звести до мінімуму суб'єктивні похибки.

Усе це робить представлену до захисту дисертацію А. Герасимчука своєчасною та актуальною як з точки зору методології і теорії, так і розуміння ключових компетенцій, які є визначальними для менеджера з маркетингу.

Автор робить висновок, що ефективний фахівець у цій сфері має володіти аналітичними здібностями, цифровими інструментами, комунікативними та управлінськими навичками, творчим підходом, а також бути обізнаним у правових та етичних аспектах маркетингової діяльності.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Структура дисертаційної роботи зумовлена внутрішньою логікою розгляду матеріалу, який поєднує теоретичну і практичну частини дослідження в одне ціле. Це відображено в етапах реалізації поставлених автором цілей і завдань. Композиція роботи загалом вирізняється продуманістю і логічною стрункістю: дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Бібліографія включає 314 робіт. Загальний обсяг дисертаційної роботи А. Герасимчука складає 215 стор.

Повнота викладу матеріалів дисертації у наукових публікаціях.

Основні результати дослідження за темою дисертації опубліковано у 6 наукових працях, з них 5 наукових статей у фахових виданнях України (категорія “Б”) в галузі психології, 1 публікація у матеріалах наукових конференцій.

Ідентичність змісту анотацій і основних положень дисертації.

Структурна побудова та зміст анотацій українською й англійською мовами ідентичні основним положенням дисертації. За змістом дисертаційна робота Герасимчука А. повністю відповідає спеціальності 053 Психологія.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу Герасимчука А., вважаємо за необхідне висловити окремі зауваження і рекомендації, що можуть мати дискусійний характер:

1. У першому розділі дисертації здійснено ґрунтовний аналіз досліджуваної проблеми, проаналізовано велику кількість праць українських учених. Зокрема, заслуговує на увагу аналіз наукових праць, присвячених дослідженню ключових психологічних чинників, що впливають на формування професійної ідентичності та компетентності. Вважаємо, що цю частину дисертації можна було б посилити, якби автор розкрив закордонний досвід підготовки менеджерів з маркетингу.

2. У роботі зустрічаються технічні огріхи, які не впливають на якість викладення матеріалу.

3. За результатами дисертаційного дослідження було б доцільно видати методичні рекомендації науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти щодо розвитку необхідних компетентностей для професійного становлення майбутнього фахівця.

4. Дисертація набула б більшої завершеності, якби автор детальніше окреслив перспективи подальшого дослідження, що відкривають одержані результати.

Однак вказані зауваження і рекомендації не знижують теоретичної і практичної значущості роботи, їх врахування допоможе удосконалити подальшу наукову роботу автора.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушення академічної доброчесності.

При детальному розгляді дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності не виявлено.

Висновок. Рецензована робота є завершеною, самостійною науковою працею, що містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, що свідчить про оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності й особистий внесок у вирішення означеної проблеми.

Дисертаційна робота Герасимчука А. «Психологічні особливості професійного становлення майбутніх менеджерів з маркетингу» за науковим рівнем, практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 та «Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.17 №40, також напряму наукових досліджень освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Вищезазначене дає підстави стверджувати, А. Герасимчук заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 053 Психологія галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Доктор психологічних наук,
професор, завідувачка кафедри
іноземних мов

Хмельницького національного
університету

Погоджено:

Проректор з науково-педагогічної
роботи ХНУ

Катерина ОЛЕКСАНДРЕНКО

Віктор ЛОПАТОВСЬКИЙ